

9300

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK
UPPSALA

Landsmålsarkivet

Gästrikland
Ochelbo - Åmot

Nordin - Grip, J. 1935.

Några anteckningar med ledning
av ULMA:s fågel 1482 Matordning
och bordsseder

1 + 10 bl. 4°

Uppgift om meddel. se fågel. 1481, acc. 9299

9300

Några anteckningar om

M a t o r d n i n g

Gästrikland , Ockelbo - Åmot.

Sommaren 1935.

J. Nordin-Grip

ULMA 9300. I. Nordin-Grip. 1935

GST. OCKELBO - ÅMOT

Frgl. M 82

Vanlig tid.

2

^{1.}
Frukost kl. 7.

Strömming^{2.}, stekt på tång^{3.}. Ibland bara stekgröt^{4.} och mjölk, smörgås.

Middag kl. 12.

Aftonvällkl. 5.^{5.} Ta sä en bit smörgås och ost^{6.}, skrapkorv elä^{7.}erk^{8.}källp^{9.}ära.

Gröt kl. 8.

" Klocka åtta^{8.}
kommer gröten te måtta " , ssak^{9.}käringen.

Medd.: Britta Persson , Hagen , f. 1868.

1. frükost. 2 strömming. 3. tång - tång. 4 stekgröt.
5. aftonväll. 6. skrapkorv. 7 kallpärre
8. klocka åtta
kommer gröten te måtta

Matordning .

(Vanlig tid o. vintertid)

Opp i fjäse kl. 5--6.

Frukost kl. 8.

Middag kl. 1 (nästan 1.)

Eftermiddagskaffe kl. 3 (för äldre aftonvard.)
Smörgås till kaffet.

Gröt kl. 6--7--7,30.

Vi fick sitta och spinna innan vi åt gröten. Ibland sätt vi oss och spann efteråt också. När vi var hemma, åt vi gröten omkring klocka sju, men pigene som tjäna i store bondgårdar , dom feck int förrän 7--7,30 eller 8.
Hemma kunde vi äta gröten klocka sex.

Medd.: Mor Anna Jolin, 80 år, Svartandal.

1. fjäse = fadugården

ULMA 9300. I. Nordin-Grip. 1935
GST. OCKELBO-AMOT
Frgl. M 82

Matordning.

(Vintertid.)

Frukost¹ kl. 7.

Middag² kl. 12 (omkring)

Aftonvard³ kl. 5.

Gröt⁴ kl. 8 , förr kl. 7.

Matordning till frukost : strömming , päron , eller grynkorv.
stekgröt , mjölk

till middag : kött , päron ,
kokning , grynvälling.

till kväll : gröt , vattgröt och mjölk , men även grynkorv.

Medd.: Johanna Jansson, f. 1865 , Mojsjön.

1. frukost 2. middag. 3. aftonvård. 4. gröt-n

ULMA 9300. I. Nordin-Grip. 1935
GST. OCKELBO-AMOT
Frgl. M 82

Matordning.

5
Hälsingland
Gästrikland

Slätter.

Ockelbo - Åmot.

Jag tjäna i Lindbergs i Vallsbo. Där geck vi opp 2locha3, när det var slätter.

Före arbetet : Nattmat 7/ kaffe , smörgås .---2--3.

Arbete till Kl. 6 -6,30. Frukost.

Mat: Pären , sill

Stekgröt , mjölk, tätmjök från ett stort kar , " skull var kallreve , int nån sepper (separator) då. Rännmjök till gröten eller filbunk med nervispad grädde. Kallskål var halvkravligt (ansågs som fattigmat.)

Vi stekte sill och strömming på tånge eller dorekt på glö , då vart dom finnest. Eller man kunde ha fläsk och grynkörv också toll frukost , man koka' gryne i spa , var' e nätt med hä , koka' man i vatten med krydder.

Gammelväle hade mörommål , det var detsamma som frukost , var eh sak det .

Kl. 11--11,30. middag

Mat: Fläsk , grynkörv , pannkaka .

Ärtvälling etc. (troligen fel , dylik supanmat ej vanlig vid slätter , då man ofta hade sådan av lättare art. Uppt:s anm.)

kl. 3 --afteval .

Mat: e smörgås , ost dricka , nådd dom , geck dom hem och feck nå mera då .

Medd.: kl. 7--8 gröt. och smörgås.
Britta Persson , f. 1868. , Åmot.

1. nat mat (tillfällig bildning.)

Matordning. från Rönbacke

Gästrikland

Ockelbo - Åmot

(Gammla Slätterordning.)

Opp kl. 2--3. kaffe.

kl. 7 --- frukost. (Sill)

kl. 11 --- middag.

kl. 4--5 - - - aftnval (ute: rå sill och smörgås , ost, kött.)

kl. 8 -- kvällsvard. (Gröt eller välling.)

Om aftonvard.

Aftonvard ätes ännu i några gårdar i Rönbacken och Mojsjön , t. ex. I Häggens, och i PerAnners. Den ätes vid 4--5`tiden och består av smörgås och uppvärmd

lagad mat. Morgonmål anser man blott vara ett äldre namn för frukost.

Aftonvarden ätes ej blott vid slättern utan alltid , men äresåsom mellanmål åtskilligt vacklande.

Medd. : Per Erik Olsson , 87 år , Rönbacken .

UJMA 9300. I. Nordin-Grip. 1935
GST. OCKELBO-ÅMOT
Frgl. M 82

Slojen. (slöjon)

Öpp. kl. 2--3. Numera kaffe.

Frukost kl. 6.

Middag kl. 10--11.

Aftonvard kl. 4--5,

Kvällsvard kl. 7 (Inna dom lägger sä.)

Medd.: Hgjsjön.

Slojen.

Frukost kl. 6--7.

Päron , strömming , nån fläskvit ibland.

Gröt o. mjölk.

Mörrmål kl. 10.

"skull var lite mat klocka tie å,"smörgås , korv, nån ost , koost , getost, skrapkorv.

1. skull var lite-mat klocka tie å.

ULMA 9300. I. Nordin-Grip. 1935

GST. OCKELBO -ÄMOT

Frgl. M 82

Middag kl. 10.2.

Päron, strömming, klunsar uta kornmjöl (kornmjölskams) till förrätt.

Bensupan, eller supa mjölk " supanmat.

Gröt kl. 7--8.

(Sen skull vi burdus i säng.)

Omfrågning senare.

Frukost kl. 6.

Strömming, sill päron. (Ofta med uta, då vi hade utslogar.)

Skull slå till halvnetiden, vila sen till tie -- halvelva.

Mörrmål kl. 11.

" Mörrmålet skull var bästa måle på dan, det var det huvudsakligaste. "

grynkorv, fläsk, pölsa, fläsk, pannkaker.

koking -- supanmat. klympvälling, olika slag av supan.

Efter mörrmålet skulle man ut och hässja eller ta hö eller la hö.

"en ganska ² bättning " -- en 4--5 timar, dvs. mellantid,

12

1. mörrmål 2. bättning

ULMA 9300. I. Nordin-Grip. 1935

GST. OCKELBO-ÅMOT

Frgl. M 82

/ Ingen middag.

Aftonvard kl. 4--5.

"När han sen kom in, var det för långt te kvällsmål."

Det var torrska²ffning , smörgås och skrapkorv, som man stekte på glöd, om man int var på utslogar. (då matsäck)

Efter aftonvarden tog man in torr²hö.

Kvälls²vard kl. 8.

Gröt , mjölk , smörgås .

Medd.: Per Erik Persson , Svartandal, 80 år.

1. aft²nväl . 2. tor²skäffning
3. kvälls²val ~ kvällsmål

ULMA 9300. I. Nordin-Grip, 1935
GST, OCKELBO -AMOT
Frj. M 82

Gammal matordning.

Gästrikländ

Ockelbo - Åmot.

Slätter - slojen .

Steg opp kl. 2 ---- kaffe.2.
frukest ----kl. 6.3.
Mörrmål (morgonmål) ----kl. 10.

Middag---- kl. 3.

Gröt ----- kl. 8.

Men jag var ynger och var borta och tjänte hos storebönner, då skull vi opp tidigare ändå, skull opp och räfsa klocka 12. De ~~vva~~ormört då. (mörkt)

Mat : Till frukest fick man päron och sill och mjölk eller gröt.

Till mörrmål fick man t.ex. } bruna bönor och fläsk, grynkorv och fläsk.
till förrätt. } Grynvälling till supanmat.

(Mörrmålet var alltså ett kraftigt mål med två rätter .

1. päron. 2. frukest. 3. mörrmål.

Middag paltbröd , fläsk eller annan kokmat.

förrätt.

mjölk , välling ,

supanmat.

/Middagen var här alltså ett större mål , yngre förhållande , Uppt:ns anm./

Kväll utom gröten stekt potatis , smörgås , möjligen även något oppstekt

sovel till potatisen. (Bär för att aftonvard saknas?)

(D'n anförda maten blott exempel.)

Medd.: Mor ~~Anna~~ **Jolin**, 80 år, Svartandal.

ULMA 9300. I. Nordin-Grip. 1935
GST. OCKELBO-ÅMOT
Frdl. M 82